

Rigsdagstidende.

1857. Forhandlingerne paa Landstinget. № 58.

Tiende Session.

28de Møde.

Mandagen den 16de Novbr.

(Fortsat.)

Lehmann (fortsat): Man kan jo her rigtignok kun see med Phantasiens Dine; men naar man efter nogle Aars Forløb seer, at selvendige Græsgange ere blevne udmærkede, at man nu kan slaae Græsto Gange, hvor man før kun kunde slaae een gang, og at der i endda bliver nogen Eftergræsning, finder jeg, at det er en meget praktisk Maade at argumentere paa. Her er efter min Overbeviisning et Forhold tilstede, hvor Expropriation kan anvendes; det kan nok være, at der mellem den ærede Minister og mig er en uoversigtelig Forskjel i saa Henseende. Jeg kan ikke være enig med den ærede Didsfører i, at Expropriation kun tør anvendes, hvor hele Statens Vel staaer paa Spil. Naar vi expropriere til Chausseer, til mindre Landeveie, til Biveie, ja til Gangstier, kan da noget Menneske sig, at hele Statens Vee og Vel staaer paa Spil, hvis man ikke saaer netop denne Gangsti? Det er sandt nok, at i saa Tilfælde er det heller ikke store Værdier, der er Tale om; men Systemet er det samme. Expropriation skal anvendes, hvor der staaer en reen privat Interesse ligeoverfor en offentlig Interesse, der er vigtig nok til, at den lovgivende Magt vil træde imellem, naturligviis mod fuld Erstatning. Et saadant Forhold er efter min Mening her tilstede. Her er en saa stor Interesse tilstede, at der ved at anvende Expropriation mod fuld Erstatning ikke skeer nogen Afvigelse fra de Grundsatninger, der gjælde i Lovgivningen,

sanctionerede ved Grundloven, og som vi have anvendt i mange Tilfælde, hvor det var væsentligere at paavise Statsvellet end her. Jeg skal derhos gjøre opmærksom paa, at der ikke jævnlig vil blive gjort Brug af den forslaaede Expropriation. I de fleste Egne af Landet — saaledes i den Provinds, hvor jeg har hjemme — vil der paa Grund af Landets Betskaffenhed ikke være Tale om, at Møllerne skulde kunne gjøre nogen videre Skade. Det er derimod let forklarligt, at den ærede Forslagsstiller er saa ivrig for sit Forslag, da han er fra en Egn, der er meget vandrig og uden synderlig Heldning; dette maa være Tilfældet, for at der skal kunne blive Tale om at anvende Expropriation. Den Indvending, jeg tillod mig ved forrige Behandling, er falden bort. Den Garant, Forslaget dengang tilbød os, skulde bestaae i, at Amdraadet og Landvæsenetscommissionsen skulde finde Expropriation hensigtsmæssig, og det var ikke fyldestgjørende for mig, da det godt kunde tænkes, at enkelte indflydelsesrige Interesser kunde bevirke, at man ikke blot tvang Møllerne til at sælge, men ogsaa de andre Brugere til at købe. Det er derimod min Overbeviisning, at naar alle Bedkommende blive enige om at give fuld Erstatning, frembyder det en større Garant for, at der er en virkelig Interesse paa Spil, end et Botum af Rigsdagen; thi de købe da Møllen, ikke for at drive den som Rølle, men for at nedlægge den, og det er altsaa hele Købesummen, der bringes til Offer for Landbrugets Skyld. Jeg kan altsaa ikke Andet end finde Paragraphen meget hensigtsmæssig; naar jeg desuagtet maa sige, at den ikke stemmer for den, er det, fordi jeg ikke vil udsætte Loven for Fare, og jeg vil da ansee dette Tilfælde som forbeholdt Fremtiden. Da